

การพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดยการสอนตามแนวคิดของสเติร์นเบอร์ก

นางสาว กนิษฐา พวงไพบูลย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-541-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A DEVELOPMENT OF THINKING ABILITY OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS
USING STERNBERG APPROACH IN TEACHING**

Miss Kanitha Poagpaiboon

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education**

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-541-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดยการสอนตามแนวคิดของสเติร์นเบอร์ก

โดย

นางสาวกนิษฐา พวงไพบุลย์

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน่วม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แคมมณี)

 อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน่วม)

 กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ศรีนทร วิฑยะสิรินันท์)

กนิษฐา พวงไพบูลย์ : การพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก (A DEVELOPMENT OF THINKING ABILITY OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS USING STERNBERG APPROACH IN TEACHING) : อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน่วม ; 191 หน้า. ISBN 974-331-541-1.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียน ในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบความสามารถในการคิด วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยโดยการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคิดของสเตอร์นเบอร์ก มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดสูงกว่าก่อนได้รับการสอนทุกด้าน คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....
สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....
ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิติต..... กนิษฐา พวงไพบูลย์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3970011027 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD

: TEACHING / THINKING / STERNBERG / ELEMENTARY

KANITHA POANGPAIBOON : A DEVELOPMENT OF THINKING ABILITY OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS USING STERNBERG APPROACH IN TEACHING. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. DUANGDUEN ONNUAM, Ph.D. 191 pp. ISBN 974-331-541-1.

The purpose of this study was to develop thinking ability with three aspects ; analytical, creative and practical of Prathom Suksa six students taught through Sternberg approach. The subjects were 30 Prathom Suksa six students in Chulalongkorn University Demonstration School (Elementary). The research instrument was thinking ability test. The data of this study were analyzed by t-test.

The results were as follows :

1. The students who were taught by using Sternberg approach had higher mean scores on thinking ability test than their mean scores on pre-test at the significant level of .05
2. The students who were taught by using Sternberg approach had higher mean scores on all three aspects ; analytical, creative and practical on thinking ability test than their mean scores on pre-test at the significant level of .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ประถมศึกษา.....

สาขาวิชา.....ประถมศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิสิต.....กนิษฐา โพางพาณิช.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ดร.ดวงเดือน อ่อนงาม.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน่วม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดต่างๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลามาแก้ไขและให้คำแนะนำต่างๆ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆ ท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งความกรุณาของผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลและทำวิจัยภายในโรงเรียนได้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ทิศนา แคมมณี ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ศรีนทร วิริยะสิรินันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเนื่องจากทุนการวิจัยในครั้งนี้ส่วนหนึ่งได้รับจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ครูอาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนและมอบแต่ สิ่งดี ๆ ทุกอย่างแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กนิษฐา พวงไพบุลย์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญ(ต่อ).....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
แนวเหตุผลและทฤษฎีสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการคิด.....	9
ทฤษฎีและหลักการสอนตามแนวคิดของสเติร์นเบอร์ก.....	13
รูปแบบ/โปรแกรมการสอนเพื่อพัฒนาการคิดในประเทศไทยและต่างประเทศ.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อพัฒนาการคิด.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	32
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34
แผนการสอน.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการคิดของนักเรียนก่อนและหลัง การทดลอง.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการคิดแต่ละด้านของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง.....	51
ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดของนักเรียนระหว่างการทดลอง.....	52
ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน.....	53
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
สรุปผลการวิจัย	58
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ.....	62
รายการอ้างอิง.....	63
ภาคผนวก.....	68
ภาคผนวก ก.....	69
ภาคผนวก ข.....	71
ภาคผนวก ค.....	165
ภาคผนวก ง.....	183
ประวัติผู้วิจัย.....	191

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1	ตัวอย่างการสอนในแต่ละวิชาตามแนวคิดของสแตร์นเบอร์ก.....	21
2	รายละเอียดของเนื้อหาวิชา.....	36
3	ขั้นตอนการสอน	38
4	ข้อสอบสำหรับแบบสอบความสามารถในการคิด.....	41
5	ลักษณะของแบบสอบวัดความสามารถในการคิด ชุดที่ 1.....	42
6	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดก่อนและหลังการทดลอง.....	50
7	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิด จำแนกตามลักษณะการคิด ก่อนและหลังการทดลอง.....	51
8	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน....	53
9	รายละเอียดคะแนนที่ได้จากแบบสอบความสามารถในการคิด.....	184
10	ระดับความยาก อำนาจจำแนก และสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของ แบบสอบความสามารถในการคิด ชุดที่ 1	185
11	ระดับความยาก อำนาจจำแนก และสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของ แบบสอบความสามารถในการคิด ชุดที่ 2	186
12	คะแนนการฝึกการคิดวิเคราะห์ (ใบงานชุด ก.).....	187
13	คะแนนการฝึกการคิดสร้างสรรค์ (ใบงานชุด ข.).....	188
14	คะแนนการฝึกการคิดประยุกต์ใช้ (ใบงานชุด ค.)	189
15	คะแนนการฝึกการคิดทั้ง 3 ด้าน และระดับความสามารถในการคิด.....	190

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่	
1 โครงสร้างทฤษฎีสติปัญญาสามศร.....	13
2 โครงสร้างทฤษฎีย่อยด้านการคิด.....	16
3 โครงสร้างทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์.....	17
4 โครงสร้างทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม.....	18
5 กรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียน โดยการสอนตามแนวคิดของเสดรีนเบอร์ก.....	33
6 ขั้นตอนในการสร้างแผนการสอน.....	36
7 กรอบทฤษฎีการสร้างแบบสอบถามความสามารถในการคิด.....	40
8 เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบชุดที่ 2.....	43
9 ร้อยละของนักเรียนแสดงระดับความสามารถในการคิดระหว่างเรียน จำแนกตามลักษณะการคิด.....	52

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย